(a) SURÂSUL PĂGUBAŞ

„Ce mai face drăcuşorul tău?" m-am adresat zilele trecute amicului George, pe când stăteam la un pahar de bere (eu beam una nealcoolizată).

George pretinde că un demon de doi centimetri îi stă permanent la dispoziţie. Niciodată nu reuşesc să-l fac să admită că minte. De fapt, nimeni nu izbuteşte s-o facă.

M-a fulgerat cu privirea, apoi a răspuns:

— Ah, da, tu ştii despre ce-i vorba! Sper că n-ai mai zis nimănui!

— N-am suflat o vorbă. Îmi ajunge că te consider nebun. Nu-i necesar ca alţii să creadă acelaşi lucru despre mine. (În plus, din câte ştiam, povestise cel puţin altor şase persoane despre drăcuşor, aşadar discreţia *mea* era inutilă.)

— N-aş accepta dezgustătoarea ta incapacitate de a crede orice nu înţelegi – şi sunt atâtea pe care nu le pricepi! – nici dacă aş primi o jumătate de kilogram de plutoniu. Iar dacă demonul meu ar şti vreodată că i-ai spus drăcuşor, ceea ce ar rămâne din tine n-ar valora nici cât un atom de plutoniu.

— I-ai aflat numele adevărat? am continuat, netulburat de această ameninţare mârşavă.

— Nu. Buzele pământenilor nu-l pot pronunţa. Mi-a dat de înţeles că traducerea lui sună cam aşa: „Eu sunt Regele Regilor: priviţi-mi izbânzile, voi, semeţilor, şi cădeţi pradă deznădejdii". Este o minciună, desigur, a urmat George, privind posac în străfundurile paharului cu bere. În lumea lui, este un personaj de rând. Acesta e şi motivul pentru care manifestă atâta cooperare aici. În lumea *noastră*, cu tehnologia noastră primitivă, se poate desfăşura din plin.

— A mai apărut în ultima vreme?

— De fapt, da, a încuviinţat George, slobozind un oftat enorm şi ridicând spre mine ochii lui albaştri, posomorâţi.

Mustaţa stufoasă şi albă a coborât încetişor, după taifunul colosalei sale expiraţii.

Totul a început cu Rosie O'Donnell (a spus George), prietena unei nepoate, o apariţie extrem de drăgălaşă.

Fata avea ochi albaştri, aproape la fel de scânteietori că ai mei; păr roşcat, lung şi strălucitor; năsuc încântător, presărat cu pistrui în maniera aprobată de toţi autorii de romane de dragoste; gât graţios; siluetă zveltă, deloc opulentă într-un chip neplăcut, dar cu totul

atrăgătoare în extazul ce-l promitea.

Bineînţeles, toate acestea constituiau pentru mine un interes pur intelectual, întrucât am atins de ani buni vârsta înţelepciunii, iar actualmente mă angajez în manifestările fizice ale afecţiunii doar atunci când femeile insistă în direcţia respectivă, ceea ce, slavă cerului, nu depăşeşte în frecvenţă câte un weekend ocazional.

În plus, Roşie se măritase recent cu un irlandez voinic, care (întrucât, dintr-un motiv sau altul, o adora în modul cel mai sâcâitor) nu încerca să ascundă faptul că era o persoană dotată cu muşchi impresionanţi şi, posibil, cu un temperament irascibil. Deşi nu aveam nici cea mai măruntă îndoială că i-aş fi putut face faţă în tinereţe, amănuntul trist era că tinereţea mea rămăsese în urmă.

Aşadar, acceptam cu o oarecare şovăială tendinţa lui Rosie de a mă confunda cu un prieten apropiat de acelaşi sex şi etate, transformându-mă în confidentul ei.

Desigur, trebuie să înţelegi că nu dau vina pe ea. Demnitatea mea naturală, precum şi faptul că ţinuta mea reaminteşte, în mod inevitabil, oamenilor de unii dintre cei mai nobili împăraţi romani, le atrag în mod automat pe femeile tinere şi frumoase. Cu toate acestea, n-am permis niciodată ca lucrurile să ajungă prea departe. Întotdeauna m-am asigurat că între mine şi Roşie exista o distanţă decentă, întrucât nu doream ca anumite istorii deformate să ajungă la urechile acelui Kevin O'Donnell, în mod evident bine făcut şi posibil arţăgos.

— Ah, George, a spus Roşie într-o bună zi, lovindu-şi cu veselie palmele micuţe, habar n-ai cât de *drăguţ* este Kevin al meu şi cât de mult mă bine dispune. Ştii ce face?

— Nu sunt sigur, am răspuns precaut, aşteptându-mă în mod firesc la o serie de destăinuiri intime, dacă ar trebui să-mi…

Nici măcar nu mi-a băgat în seamă intervenţia.

— Are un fel de a-şi strâmba năsucul, de a face ochişorii să-i strălucească şi de a zâmbi voios, încât tot ceea ce-l înconjoară se umple de fericire. Parcă întreaga lume ar fi poleită de razele soarelui. Ah, dacă aş putea să am o fotografie a lui într-un asemenea moment! Am încercat să-l pozez, totuşi niciodată n-am izbutit să prind exact momentul cuvenit.

— Dar de ce nu te mulţumeşti cu originalul, draga mea? am întrebat-o.

— Păi… A şovăit, apoi a continuat cu o fermecătoare îmbujorare:

Știi, nu-i *întotdeauna* așa. Are o slujbă *foarte* tracasantă la aeroport, și uneori vine acasă de-a dreptul epuizat, iar atunci este niţel cam nervos, ba mă și ceartă. Dacă aș avea o fotografie a lui așa cum este în realitate, aș fi atât de fericită! *Atât* de fericită… Ochii azurii i s-au înceţoșat de lacrimile stăpânite.

Trebuie să recunosc că am simţit fiorul vag al impulsului de a-i povesti despre Azazel (așa îi spun eu, fiindcă n-o să folosesc perifraza care ar reprezenta traducerea numelui său) și a-i sugera ce anume ar putea face pentru ea.

Cu toate acestea, sunt o persoană inexprimabil de discretă și zău dacă am habar cum ai reușit *tu* să afli despre demonul meu!

În plus, îmi venea mai ușor să mă împotrivesc impulsului deoarece, fiind un individ realist și trecut prin multe, nu cedez în fața unor sentimentalisme prosteşti. Recunosc că în inima mea aspră există un punct ceva mai vulnerabil pentru tinerele de o frumuseţe deosebită, firește, într-o manieră demnă și oarecum paternă… de obicei. În clipa aceea, m-am gândit că, la urma urmelor, o puteam ajuta fără ca de fapt să-i pomenesc despre Azazel. Desigur, nu pentru că nu m-ar fi crezut, întrucât vorbele mele sunt convingătoare pentru toţi, exceptându-i pe psihopaţii de soiul tău…

I-am expus problema lui Azazel, care n-a fost câtuși de puţin încântat.

— Întotdeauna îmi soliciţi probleme abstracte! s-a plâns el.

— Câtuși de puţin, am replicat. Vreau doar o simplă fotografie. Nu trebuie decât s-o materializezi.

— Chiar numai atât am de făcut? Dacă-i așa simplu, fă-o *tu*! Bănuiesc că-ţi este familiară natura echivalării masă-energie.

— O *singură* fotografie, mă-nţelegi…

— Da… și cu o anumită expresie pe care nici măcar n-o poţi defini, sau descrie.

— Normal, doar nu l-am văzut niciodată privindu-mă așa cum o privește pe soţia lui. Am, însă, o încredere infinită în capacităţile tale.

Mă așteptasem ca porţia de laude greţoase să-l facă să cedeze. Mi-a replicat morocănos:

— Va trebui să-l fotografiezi.

— N-aș putea obţine expresia…

— Nici nu trebuie să obţii vreo expresie. Eu mă voi ocupa de asta, însă ar fi mult mai ușor dacă aș avea un obiect material asupra

căruia să focalizez abstracţia. Altfel spus, o fotografie, ba chiar una dintre cele mai proaste, cum de altfel mă aştept din partea ta. Nu voi face, însă, decât o singură încercare. Nu pot realiza mai multe fotografii, şi nici nu-mi voi forţa muşchiul subjunctival pentru tine ori pentru altă fiinţă lipsită de minte din lumea ta.

Adevărat, demonul meu adesea manifestă capricii. Bănuiesc că o face pur şi simplu pentru a-şi sublinia importanţa şi a te face să înţelegi că nu trebuie să-l consideri la dispoziţia ta.

M-am întâlnit cu familia O'Donnell în următoarea duminică, pe când se întorceau de la biserică. (De fapt, i-am pândit, şi le-am ieşit în cale.) Au acceptat să mă lase să-i fotografiez în hainele de sărbătoare. Roşie a fost încântată, deşi el a părut niţel ţâfnos. După aceea, ferindu-mă cât am putut, am tras un prim-plan al lui Kevin. N-am avut posibilitatea de a-l face să surâdă, să facă gropiţe în obraji, să strâmbe năsucul, ori alte expresii pe care Roşie le găsea atât de atractive, însă nu mi s-a părut important. N-am fost nici măcar sigur de reglajele aparatului. La urma urmelor, nu sunt unul dintre fotografii celebri.

După aceea, am vizitat un amic, expert în arta fotografică. El a developat ambele poze şi a mărit prim-planul la un format douăzeci pe treizeci de centimetri.

A făcut-o destul de morocănos, mormăind ceva despre cât de ocupat era, deşi nu l-am băgat deloc în seamă. De fapt, ce valoare puteau avea activităţile lui stupide în comparaţie cu problemele importante care mă preocupau pe mine?

Dintotdeauna m-a surprins numărul mare de oameni care nu pricep asta.

Totuşi, după ce a terminat mărirea, şi-a modificat complet atitudinea. A privit atent fotografia, apoi a comentat pe un ton ce-l pot descrie doar ca fiind complet ofensiv:

— Să nu-mi spui că tu ai fost în stare să faci o asemenea fotografie.

— De ce nu? am replicat, întinzând mâna, dar el n-a schiţat nicio mişcare ca să-mi dea poza.

— O să mai doreşti nişte exemplare…

— Nu, am răspuns privind peste umărul său.

Era o fotografie remarcabil de clară, cu culori vii. Kevin O'Donnell zâmbea, cu toate că nu-mi aminteam să fi avut o asemenea atitudine atunci când apăsasem pe declanşator. Părea arătos şi vesel,

însă pe mine nu mă impresionau teribil lucrurile astea. Poate că o femeie putea sesiza mai multe, ori un bărbat precum amicul fotograf care, întâmplător, nu deţinea deosebita mea virilitate.

— Măcar o singură copie, mi-a spus el, pentru mine.

— Nici vorbă! m-am opus cu fermitate şi am luat fotografia, prinzându-l de încheietura mâinii pentru a mă asigura că nu avea s-o tragă îndărăt. Şi negativul, te rog! O poţi păstra pe cealaltă, cea făcută de la distanţă.

— N-o vreau pe aia! a scâncit el, arătându-se destul de afectat atunci când am plecat.

Am înrămat fotografia, am pus-o pe poliţa şemineului şi m-am retras câţiva paşi, ca s-o examinez mai bine. Avea, într-adevăr, o strălucire remarcabilă. Azazel făcuse o treabă bună.

M-am întrebat care urma să fie reacţia lui Rosie. I-am telefonat şi am întrebat-o dacă-i puteam face o vizită. Tocmai se pregătea să dea o raită prin magazine, însă dacă reuşeam să ajung în mai puţin de o oră…

Am reuşit să ajung. I-am întins pacheţelul ce conţinea fotografia fără să scot un cuvânt.

— Dumnezeule! a chicotit ea în timp ce tăia panglica şi desfăcea hârtia. Ce-i asta? O aniversare, sau…

Scosese însă deja tabloul şi vorbele i se opriseră în gât. Ochii i s-au lărgit şi răsuflarea i-a devenit rapidă şi întretăiată. În cele din urmă, a şoptit:

— Doamne!

A ridicat ochii spre mine.

— Asta-i poza pe care ai făcut-o duminica trecută?

Am încuviinţat din cap.

— L-ai prins perfect! Este adorabil. Exact expresia aceea… Te rog, poţi să mi-o laşi mie?

— Ţie ţi-am adus-o, am rostit cu simplitate.

M-a cuprins cu braţele în jurul gâtului şi m-a sărutat apăsat pe buze. Neplăcut, desigur, pentru o persoană ca mine, care detestă sentimentalismele… Am fost nevoit să-mi şterg mustaţa după aceea, dar am putut înţelege incapacitatea ei de a rezista gestului meu.

N-am mai văzut-o pe Rosie toată săptămâna următoare.

Într-o după-amiază, am întâlnit-o în faţa măcelăriei şi ar fi fost o impolitеţe să nu mă ofer să-i duc plasa de cumpărături până acasă.

Evident, m-am întrebat dacă aceasta ar fi atras după sine un alt sărut şi am decis că aş fi fost bădăran s-o refuz dacă ea ar fi insistat. Cu toate acestea, mi s-a părut oarecum abătută.

— Ce se aude cu fotografia? m-am interesat, întrebându-mă dacă nu cumva ridicase vreo problemă.

S-a înveselit imediat.

— Este minunată! Am pus-o pe măsuţa picupului, sub un asemenea unghi încât s-o pot vedea de pe scaunul meu de la masa din salon. Ochii lui mă privesc puţin pieziş, ştrengari, iar năsucul îi este încreţit exact cât trebuie. Zău, ai jura că-i viu! Unele dintre prietenele mele nici nu-şi pot lua ochii de la ea, când vin în vizită. Mă gândesc că ar trebui s-o ascund, să nu mi-o fure.

— Să nu-l fure pe el, am glumit.

Brusc, s-a posomorât din nou. Clătinând din cap, a spus:

— Nu cred…

Am căutat să atac subiectul din altă direcţie.

— Kevin ce zice despre fotografie?

— N-a spus niciun cuvânt. Absolut niciunul. Ştii, el nu-i un tip vizual. Nici nu ştiu dacă măcar o zăreşte.

— De ce nu l-ai întrebat ce părere are?

Roşie a rămas tăcută, în vreme ce eu m-am târât alături de ea cale de jumătate de cvartal, cărând plasa cea grea şi întrebându-mă dacă urma să-mi solicite un sărut suplimentar.

— De fapt, a vorbit ea pe neaşteptate, are o grămadă de treabă la serviciu şi n-ar fi tocmai momentul potrivit să-l întreb. Ajunge târziu acasă şi abia dacă îmi adresează vreun cuvânt. Ştii şi tu cum sunt bărbaţii…

S-a străduit să imprime râsului său o undă de amuzament, dar nu a izbutit.

Ajunşi în faţa blocului ei, i-am întins plasa. Roşie a rostit melancolică:

— Oricum, îţi mulţumesc încă o dată pentru fotografie…

Apoi a intrat. Nu mi-a solicitat un sărut, iar eu eram atât de afundat în gânduri încât n-am sesizat amănuntul decât când mă aflam deja la jumătatea drumului spre casă. Mi s-a părut absurd să mă întorc doar pentru ca să n-o dezamăgesc.

Au trecut alte zece zile, apoi Roşie mi-a telefonat într-o dimineaţă. Puteam trece pe la ea, ca să prânzim împreună? Am bătut în

retragere, explicându-i că n-ar fi deloc discret. Ce aveau să creadă vecinii?

— Ah, dar asta-i o prostie! a replicat ea. Eşti atât de bă… adică vreau să zic că eşti un prieten atât de vechi, încât ei n-ar putea… În plus, doresc să-ţi cer sfatul.

Mi s-a părut că-şi înăbuşise un suspin când adăugase asta.

Ei bine, gentlemanul trebuie să rămână gentleman, astfel că la ora prânzului mă aflam în micuţul şi însoritul ei apartament. Pregătise sandvişuri cu şuncă şi brânză, alături de plăcinta cu mere, iar lângă picup se zărea fotografia, exact aşa cum spusese.

Mi-a strâns mâna şi n-a încercat să mă sărute, ceea ce ar fi trebuit să constituie o uşurare pentru mine, dacă n-aş fi fost prea tulburat de înfăţişarea ei ca să mai pot simţi vreo uşurare. Arăta de-a dreptul prăpădită. Am mâncat jumătate dintr-un sandviş, aşteptând-o să vorbească, dar cum n-a făcut-o, am fost silit s-o întreb în mod direct care era motivul atmosferei apăsătoare.

— Este vorba despre Kevin? am întrebat-o. (Eram convins de acest lucru.)

Ea a încuviinţat şi a izbucnit în lacrimi. Am bătut-o uşor pe dosul palmei, întrebându-mă dacă atât putea fi suficient. Am mângâiat-o cu detaşare pe umăr şi, în cele din urmă, Roşie a îngăimat:

— Mă tem că-şi va pierde slujba.

— Doamne fereşte!… De ce?

— Păi, e atât de încruntat… se pare chiar şi la muncă. N-a mai zâmbit de nu ştiu când. Am şi uitat de când nu m-a mai sărutat, sau nu mi-a zis o vorbă bună. Se ceartă cu toată lumea, în permanenţă. Nu vrea să-mi spună despre ce-i vorba şi se enervează dacă-i întreb. Ieri m-a sunat un prieten de-al nostru, coleg cu el la aeroport. Mi-a spus că soţul meu este atât de morocănos şi iritabil, încât şefii au început s-o remarce. Sunt sigură că-şi va pierde slujba, dar ce pot face?

De fapt, mă aşteptasem la aşa ceva încă de la ultima noastră întâlnire şi ştiam că trebuia pur şi simplu să-i spun adevărul. Blestemat fie Azazel! Mi-am dres vocea.

— Roşie… fotografia…

— Da, ştiu, m-a întrerupt ea, ridicând-o şi strângând-o la sân. Doar ea mă face să rezist. Acesta e adevăratul Kevin şi-l voi avea întotdeauna, întotdeauna, indiferent ce s-ar întâmpla.

Zicând aceasta, a început să suspine. Îmi venea tare greu să spun

ce trebuia spus, dar nu puteam ocoli adevărul.

— N-ai înţeles, Roşie, am rostit. Problema o constituie fotografia. Sunt convins de asta. Tot şarmul şi voioşia trebuiau să provină de undeva. Trebuiau extrase chiar din Kevin. Pricepi?

— Ce vrei să spui? s-a oprit ea din plâns. O fotografie nu-i decât lumină focalizată, peliculă şi chestii asemănătoare.

— În mod normal, aşa-i, însă fotografia aceasta…

Am renunţat. Cunoşteam lipsurile lui Azazel. El nu putuse crea din neant farmecul pozei, însă nu eram sigur că-i puteam explica lui Rosie legea conservării fericirii.

— Uite care-i problema, i-am zis. Atâta vreme cât fotografia rămâne aici, Kevin va fi nefericit, mânios şi iritabil.

— Ba bineînţeles că va rămâne aici, a rostit tânăra, aşezând-o cu fermitate la locul ei. Şi nu înţeleg de ce vii cu asemenea prostii despre singurul obiect minunat… Scuză-mă, mă duc să pun de cafea

A pornit grăbită spre bucătărie. Din felul în care se purta, mi-am putut da seama că era extrem de ofensată.

Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. La urma urmelor, eu apăsasem declanşatorul. Eram responsabil – prin intermediul lui Azazel – de proprietăţile esoterice ale fotografiei. Ca atare, i-am demontat cu atenţie rama, apoi am scos-o de la focul ei şi am rupt-o în două… patru… opt… şaisprezece bucăţi, pe care le-am vârât în buzunar.

Telefonul a sunat tocmai când îmi terminasem treaba, şi Roşie a intrat în salon, să răspundă. Am aşezat rama la locul ei. Acum stătea goală pe măsuţă.

Am auzit vocea lui Rosie chiţăind de excitare şi fericire.

— Oh, Kevin, ce minunat! Oh, sunt atât de bucuroasă! Dar de ce nu mi-ai spus? Să nu mai faci asta niciodată!

A revenit lângă mine, cu chipul ei drăgălaş strălucind de încântare.

— Ştii ce a făcut Kevin al meu? Avea de aproape trei săptămâni o piatră la rinichi… s-a dus la doctor, tot tacâmul… cu dureri teribile, permanente, confruntat cu posibilitatea unei operaţii şi n-a vrut să-mi spună nimic, de teamă să nu mă îngrijorez. Prostuţul! Nu-i de mirare că se comporta aşa oribil, şi nu s-a gândit nicio clipă că felul lui de a fi m-a făcut cu mult mai nefericită decât dacă aş fi ştiut adevărul. Pe cuvântul meu… Toţi bărbaţii ar trebui să fie supravegheaţi ca nişte copii.

— Şi acum de ce eşti atât de fericită?

— Pentru că a eliminat piatra. A eliminat-o acum câteva minute, şi primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă sune, ceea ce-i foarte frumos din partea lui… De altfel, era şi timpul. Vorbea atât de fericit şi de vesel! Parcă revenise vechiul meu Kevin. Era exact ca fotografia care…

Apoi, cu un ţipăt pe jumătate isteric:

— Unde-i fotografia?

Mă sculasem, pregătindu-mă să plec. M-am îndreptat cu oarecare rigiditate spre uşă, rostind:

— Am distrus-o. De aceea a eliminat piatra. Altfel…

— Ai distrus-o? Tu…

Mă aflam în afara uşii. Nu mă aşteptam la recunoştinţă, desigur… N-am stat să vină ascensorul, ci m-am grăbit în jos pe scări, cât de repede puteam. Prelungul ei urlet de jale răzbătea dinapoia uşii, ajungându-mi la urechi pe durata următoarelor două paliere.

După ce am sosit acasă, am ars bucăţelele de fotografie.

De atunci, nu m-am mai întâlnit niciodată cu Rosie. Din câte am aflat, Kevin este un soţ minunat şi iubitor, iar ei doi sunt extrem de fericiţi. Totuşi singura scrisoare primită de la ea – şapte pagini scrise mărunt şi aproape incoerent – sublinia clar că Rosie considera că piatra la rinichi reprezenta unica explicaţie pentru comportarea morocănoasă a lui Kevin, iar perfecta sincronizare dintre apariţia şi eliminarea ei, pe de o parte, şi soarta similară a fotografiei, pe de altă parte, nu era decât o simplă coincidenţă.

Fosta mea prietenă adăuga o serie de ameninţări oarecum nesăbuite la adresa vieţii mele şi, de-a dreptul dezamăgitor, la adresa anumitor porţiuni ale corpului meu, utilizând cuvinte şi expresii despre care aş fi jurat că nu le auzise niciodată…

Bănuiesc, de asemenea, că nu mă mai va săruta nicicând, ceea ce, dintr-un motiv straniu, mă decepţionează profund.